

Wymagania edukacyjne

z plastyki dla klasy 5

Ten dokument wyjaśnia, czego uczeń/uczennica uczy się na lekcjach plastyki w klasie 5 i jakie wymagania trzeba spełnić, aby otrzymać poszczególne oceny. Materiał podzielony jest na działy zgodnych z rozdziałami podręcznika. Dokument jest przeznaczony zarówno dla uczniów, jak i dla rodziców – dzięki temu można wspólnie sprawdzić, na jakim etapie nauki znajduje się dziecko i co warto powtórzyć.

Uwaga: szczegółowy Przedmiotowy System Oceniania (PSO) może się różnić w zależności od szkoły i nauczyciela prowadzącego zajęcia – w razie wątpliwości warto zapytać nauczyciela o obowiązujące w danej klasie zasady.

1. Skala ocen i sposoby sprawdzania wiedzy

Oceny wystawiane są w skali od 1 (niedostateczna) do 6 (celująca). Nauczyciel sprawdza wiedzę i umiejętności uczniów na różne sposoby:

- obserwacja pracy i aktywności ucznia na lekcji,
- odpowiedzi ustne
- krótkie, niezapowiedziane kartkówki
- prace plastyczne
- aktywność plastyczna (poszerzanie wiedzy poza lekcją)
- projekty, prezentacje i praca w parach lub grupach

Zwykle uczeń może raz w semestrze zgłosić nieprzygotowanie do lekcji (nie dotyczy to zapowiedzianych kartkówek).

W razie dłuższej nieobecności uczeń ustala z nauczycielem termin uzupełnienia zaległości. Dokładne zasady ustala nauczyciel zgodnie z wewnątrzszkolnym systemem oceniania.

2. Ogólne kryteria ocen

Ocena z plastyki uwzględnia:

- proces twórczy ucznia,
- jego indywidualne możliwości i postępy,
- aktywność i zaangażowanie,
- umiejętność współpracy i wypowiedzi.

Ocenianie ma charakter wspierający i kształtujący, zgodny z podstawą programową 2026.

Poniższa tabela pokazuje, co ogólnie oznacza dana ocena – niezależnie od tematu lekcji. Szczegółowe wymagania dla każdego działu podręcznika znajdują się w kolejnej części dokumentu.

Ocena	Co to oznacza w praktyce
6 <i>celująca</i>	Uczeń wykazuje szczególne zainteresowanie plastyką, inicjuje działania twórcze, eksperymentuje i proponuje własne, oryginalne rozwiązania artystyczne. Uczeń: • proponuje oryginalne rozwiązania i własne pomysły twórcze; • eksperymentuje ze środkami wyrazu plastycznego i technikami; • twórczo wykorzystuje poznane materiały i narzędzia; • formułuje i uzasadnia własne opinie na temat dzieł sztuki; • inicjuje działania zespołowe oraz aktywnie dzieli się refleksją na temat procesu twórczego.
5 <i>bardzo dobra</i>	Uczeń samodzielnie i twórczo realizuje zadania, interpretuje dzieła sztuki i świadomie wykorzystuje poznane pojęcia plastyczne. Uczeń: • tworzy samodzielną i przemyślaną wypowiedź plastyczną; • dobiera środki wyrazu plastycznego adekwatnie do zamysłu pracy; • samodzielnie dobiera techniki i materiały; • interpretuje dzieła sztuki, odwołując się do środków wyrazu plastycznego; • świadomie współtworzy działania plastyczne oraz potrafi je omówić
4 <i>dobra</i>	Uczeń poprawnie realizuje zadania plastyczne, świadomie stosuje środki wyrazu i techniki oraz aktywnie uczestniczy w zajęciach. Uczeń: • wykonuje pracę plastyczną zgodnie z tematem i instrukcją; • świadomie stosuje środki wyrazu plastycznego; • poprawnie posługuje się wybranymi technikami i materiałami; • rozpoznaje elementy języka plastycznego w dziełach sztuki; • aktywnie pracuje w grupie i wypowiada się na temat realizowanych działań.

Ocena	Co to oznacza w praktyce
3 dostateczna	Uczeń opanował podstawowe wiadomości i umiejętności. Wykonuje prace plastyczne zgodnie z poleceniami i podejmuje próby samodzielnego działania. Uczeń: • wykonuje proste prace plastyczne zgodnie z poleceniem nauczyciela; • stosuje podstawowe środki wyrazu plastycznego, takie jak linia, plama czy kolor; • posługuje się wybranymi technikami plastycznymi; • opisuje swoje wrażenia estetyczne związane z oglądanym dziełem lub własną pracą; • współpracuje z innymi uczniami podczas działań zespołowych.
2 dopuszczająca	Uczeń w minimalnym stopniu opanował wymagane wiadomości i umiejętności. Uczestniczy w zajęciach i przy wsparciu nauczyciela wykonuje proste zadania plastyczne. Uczeń: • uczestniczy w zajęciach plastycznych i podejmuje próby wykonania zadań; • wykonuje działania plastyczne przy wsparciu nauczyciela; • posługuje się podstawowymi narzędziami oraz materiałami; • ogląda dzieła sztuki i biernie uczestniczy w działaniach zespołowych; • wykazuje minimalną aktywność i zaangażowanie w proces twórczy.
1 niedostateczna	Uczeń nie opanował wymaganych wiadomości i umiejętności.

Ocena celująca a ocena bardzo dobra — ważne wyjaśnienie

Zgodnie z obowiązującymi przepisami ocena celująca nie może być uzależniona od wiedzy wykraczającej poza podstawę programową – nauczyciel realizuje program nauczania zgodny z podstawą programową, więc pełne, samodzielne i bezbłędne opanowanie tego programu jest wystarczające, aby otrzymać najwyższą ocenę. Innymi słowy: ocena celująca jest dziś tym, czym dawniej była ocena bardzo dobra „bez zastrzeżeń”. O tym, że uczeń zasługuje na celującą, a nie tylko bardzo dobrą, decyduje przede wszystkim jakość zastosowania wiedzy. Jeśli uczeń dodatkowo interesuje sztuką i samodzielnie poszerza swoją wiedzę ponad program, nauczyciel może to potraktować jako dodatkowy argument za oceną celującą, ale nigdy jako warunek jej otrzymania.

3. Szczegółowe wymagania na poszczególne oceny wg działań

Dział 1. Język dzieł sztuki. Kreska i faktura

1.1 Jak to narysować? Od figury do kształtu

Ocena	Uczeń / uczennica potrafi:
2 dopuszczająca	rozpoznać podstawowe figury i kształty; wykonać prosty rysunek na ich podstawie.
3 dostateczna	wykorzystać figury do budowania prostych kształtów; wykonać pracę zgodnie z instrukcją.
4 dobra	świadomie przekształcać figury w kształty; stosować różne rodzaje linii i kształtów w kompozycji.
5 bardzo dobra	samodzielnie budować bardziej złożone formy z figur i kształtów; świadomie organizować kompozycję.
6 celująca	twórczo i oryginalnie przekształcać figury w kształty; eksperymentować z formą i proponować własne rozwiązania.

1.2 Światło i cień

Ocena	Uczeń / uczennica potrafi:
2 dopuszczająca	rozpoznać światło i cień w przedstawieniu plastycznym; wykonać proste ćwiczenie światłocieniowe.
3 dostateczna	wskazać miejsca oświetlone i zacienione; zastosować podstawowe zasady światłocienia.
4 dobra	świadomie stosować światło i cień do przedstawiania form; różnicować natężenie waloru.
5 bardzo dobra	samodzielnie budować formę za pomocą światłocienia; wykorzystywać światło do tworzenia nastroju.
6 celująca	twórczo wykorzystywać światło i cień; uzyskiwać oryginalne efekty przestrzenne i nastrojowe.

1.3 Rozpoznajemy fakturę dzieła

Ocena	Uczeń / uczennica potrafi:
2 dopuszczająca	rozpoznać fakturę jako cechę powierzchni dzieła; wskazać prosty przykład faktury.
3 dostateczna	rozróżniać wybrane rodzaje faktury; stosować prostą fakturę w pracy plastycznej.
4 dobra	świadomie różnicować fakturę; łączyć ją z innymi środkami wyrazu plastycznego.
5 bardzo dobra	wykorzystywać fakturę do podkreślania formy, materiału i nastroju; samodzielnie dobierać sposób jej uzyskania.
6 celująca	eksperymentować z fakturą i materiałami; tworzyć oryginalne efekty fakturalne.

Dział 2. Barwy i plamy

2.1 Właściwości barw

Ocena	Uczeń / uczennica potrafi:
2 dopuszczająca	wymienić podstawowe właściwości barw; rozpoznać wybrane barwy.
3 dostateczna	rozróżniać barwy ciepłe i zimne oraz podstawowe i pochodne; stosować je w pracy.
4 dobra	świadomie dobierać barwy ze względu na ich właściwości; tworzyć harmonijne zestawienia.
5 bardzo dobra	wykorzystywać właściwości barw do budowania nastroju, przestrzeni i ekspresji.
6 celująca	eksperymentować z zestawieniami barwnymi; świadomie i oryginalnie wykorzystywać teorię barw.

2.2 Plamy barwne w malarstwie

Ocena	Uczeń / uczennica potrafi:
2 dopuszczająca	rozpoznać plamę barwną; wykonać prostą kompozycję z plam barwnych.

3	stosować plamy o różnym kształcie, wielkości i natężeniu; wykonać pracę zgodną z tematem.
dostateczna	
4	świadomie organizować kompozycję za pomocą plam barwnych; łączyć plamę z kolorem.
dobra	
5	twórczo wykorzystywać plamy barwne do przedstawiania form, przestrzeni i nastroju.
bardzo dobra	
6	eksperymentować z plamą barwną; tworzyć oryginalne, ekspresyjne kompozycje.
celująca	

2.3 Akcent kolorystyczny i dominanta

Ocena	Uczeń / uczennica potrafi:
2	rozpoznać akcent kolorystyczny i dominantę w prostej kompozycji.
dopuszczająca	
3	wskazać dominantę i akcent kolorystyczny w wybranym obrazie; zastosować je w prostej pracy.
dostateczna	
4	świadomie dobierać dominantę i akcent kolorystyczny; porządkować nimi kompozycję.
dobra	
5	wykorzystywać dominantę i akcent do kierowania uwagą odbiorcy oraz budowania nastroju.
bardzo dobra	
6	twórczo i oryginalnie wykorzystywać dominantę i akcent kolorystyczny dla uzyskania zamierzonego efektu.
celująca	

Dział 3. Światło

3.1 Światło, barwy, obraz

Ocena	Uczeń / uczennica potrafi:
2	rozpoznać wpływ światła na wygląd barw i przedmiotów; wykonać proste ćwiczenie.
dopuszczająca	
3	zauważyć zmiany barw pod wpływem światła; zastosować je w pracy.
dostateczna	
4	świadomie przedstawiać wpływ światła na barwy i formę; odpowiednio dobierać środki wyrazu.
dobra	
5	wykorzystywać światło i barwę do budowania przestrzeni oraz nastroju obrazu.
bardzo dobra	
6	twórczo interpretować zależności między światłem, barwą i obrazem; proponować własne rozwiązania.
celująca	

3.2 Walor

Ocena	Uczeń / uczennica potrafi:
2	rozpoznać walor; wskazać jasne i ciemne partie przedstawienia.
dopuszczająca	
3	rozróżniać stopnie jasności i ciemności; stosować walor w prostej pracy.
dostateczna	
4	świadomie różnicować walor; wykorzystywać go do przedstawiania światła i przestrzeni.
dobra	
5	sprawnie budować formę za pomocą waloru; wykorzystywać kontrasty walorowe dla uzyskania określonego efektu.
bardzo dobra	
6	twórczo eksperymentować z walorem; tworzyć oryginalne rozwiązania światłocieniowe.
celująca	

3.3 Witraż i mozaika

Ocena	Uczeń / uczennica potrafi:
2	rozpoznać witraż i mozaikę; wskazać podstawowe cechy obu form.
dopuszczająca	
3	wymienić podstawowe materiały i zasady tworzenia witrażu lub mozaiki; wykonać prostą pracę.
dostateczna	
4	stosować charakterystyczny podział form i kolorów; poprawnie realizować pracę techniką inspirowaną witrażem lub mozaiką.
dobra	
5	świadomie komponować witraż lub mozaikę; dobierać kolory i układ elementów do zamierzonego efektu.
bardzo dobra	
6	twórczo łączyć inspiracje witrażem i mozaiką z własnymi pomysłami; eksperymentować z formą i kolorem.
celująca	

Dział 4. Kompozycja i przestrzeń

4.1 Rodzaje kompozycji

Ocena	Uczeń / uczennica potrafi:
2	rozpoznać pojęcie kompozycji; wskazać wybrane rodzaje kompozycji.
dopuszczająca	
3	wymienić podstawowe rodzaje kompozycji; rozpoznać je na prostych przykładach.
dostateczna	
4	charakteryzować poznane rodzaje kompozycji; świadomie zastosować wybrany układ.
dobra	
5	samodzielnie budować kompozycję odpowiednią do tematu; uzasadnić wybór jej rodzaju.
bardzo dobra	
6	twórczo łączyć zasady różnych rodzajów kompozycji; tworzyć oryginalne układy.
celująca	

4.2 Jak pokazać przestrzeń na obrazie? Perspektywa

Ocena	Uczeń / uczennica potrafi:
2	rozpoznać przedstawienie przestrzeni na obrazie; wykonać prostą próbę perspektywiczną.
dopuszczająca	
3	zastosować podstawowe zasady przedstawiania przestrzeni; wykonać pracę zgodnie z instrukcją.
dostateczna	
4	świadomie stosować poznane zasady perspektywy; poprawnie rozmieszczać elementy w przestrzeni.
dobra	
5	samodzielnie budować przekonujące przedstawienie przestrzeni; wykorzystywać perspektywę do określonego efektu.
bardzo dobra	
6	twórczo wykorzystywać perspektywę; proponować oryginalne sposoby przedstawiania przestrzeni.
celująca	

4.3 Przestrzeń w malarstwie

Ocena	Uczeń / uczennica potrafi:
2	rozpoznać pierwszoplanowe i dalsze elementy obrazu; wykonać prosty obraz przestrzenny.
dopuszczająca	
3	przedstawiać elementy bliższe i dalsze; stosować podstawowe środki budowania przestrzeni.
dostateczna	
4	świadomie różnicować wielkość, położenie i barwę elementów; budować czytelną przestrzeń.
dobra	
5	wykorzystywać perspektywę, kolor, światło i kompozycję do uzyskania głębi.
bardzo dobra	
6	twórczo łączyć różne środki budowania przestrzeni; tworzyć oryginalne i spójne przedstawienia.
celująca	

4.4 Układ kulisowy

Ocena	Uczeń / uczennica potrafi:
2	rozpoznać układ kulisowy w prostym przedstawieniu przestrzeni.
dopuszczająca	
3	wyjaśnić podstawową zasadę układu kulisowego; zastosować go w prostej pracy.
dostateczna	
4	świadomie wykorzystywać nakładanie się planów i elementów do przedstawiania przestrzeni.
dobra	
5	samodzielnie budować kompozycję w układzie kulisowym; różnicować plany i wielkości elementów.
bardzo dobra	
6	twórczo wykorzystywać układ kulisowy; łączyć go z innymi sposobami budowania przestrzeni.
celująca	

Dział 5. Temat

5.1 Portret i autoportret

Ocena	Uczeń / uczennica potrafi:
2	rozpoznać portret i autoportret; wykonać prosty portret.
dopuszczająca	
3	wskazać podstawowe cechy portretu i autoportretu; przedstawić postać zgodnie z tematem.
dostateczna	

4	świadomie przedstawiać najważniejsze cechy wyglądu i charakteru postaci; stosować
dobra	poznane środki wyrazu.
5	twórczo interpretować portret lub autoportret; wykorzystywać kolor, światło i kompozycję
bardzo dobra	do wyrażenia charakteru.
6	tworzyć oryginalny portret lub autoportret; świadomie dobierać środki wyrazu i uzasadniać
celująca	własne rozwiązania.

5.2 Sceny w malarstwie

Ocena	Uczeń / uczennica potrafi:
2	rozpoznać scenę przedstawiającą ludzi lub wydarzenie; wykonać prostą kompozycję
dopuszczająca	figuralną.
3	przedstawić prostą scenę zgodną z tematem; właściwie rozmieszczać postacie.
dostateczna	
4	świadomie komponować scenę; różnicować położenie, wielkość i kierunek postaci.
dobra	
5	twórczo budować scenę, wykorzystując kompozycję, przestrzeń, kolor i światło; oddawać
bardzo dobra	nastrój wydarzenia.
6	oryginalnie interpretować temat sceny; świadomie łączyć środki wyrazu dla uzyskania
celująca	zamierzonego efektu.

5.3 Pejzaż

Ocena	Uczeń / uczennica potrafi:
2	rozpoznać podstawowe elementy pejzażu; wykonać prosty krajobraz.
dopuszczająca	
3	przedstawić podstawowe elementy krajobrazu; zastosować odpowiednie barwy i
dostateczna	kompozycję.
4	świadomie komponować pejzaż; wykorzystywać kolor, światło i przestrzeń.
dobra	
5	twórczo przedstawiać krajobraz i budować określony nastrój; samodzielnie dobierać środki
bardzo dobra	wyrazu.
6	tworzyć oryginalne interpretacje pejzażu; eksperymentować z kolorem, światłem i
celująca	sposobem przedstawienia natury.

5.4 Martwa natura

Ocena	Uczeń / uczennica potrafi:
2	rozpoznać martwą naturę; wykonać prostą kompozycję z przedmiotów.
dopuszczająca	
3	przedstawić wybrane przedmioty w kompozycji; zachować podstawowe zasady układu.
dostateczna	
4	świadomie komponować martwą naturę; różnicować kształty, wielkości, barwy i walory
dobra	przedmiotów.
5	wykorzystywać światło, cień, kolor i fakturę do budowania formy oraz nastroju.
bardzo dobra	
6	twórczo interpretować martwą naturę; proponować oryginalne rozwiązania kompozycyjne i
celująca	kolorystyczne.

Dział 6. Sztuka jest blisko

6.1 Sztuka użytkowa – projekt i przedmiot

Ocena	Uczeń / uczennica potrafi:
2	rozpoznać przykłady sztuki użytkowej; wskazać związek wyglądu przedmiotu z jego funkcją.
dopuszczająca	
3	wymienić przykłady sztuki użytkowej; wykonać prosty projekt przedmiotu.
dostateczna	
4	świadomie łączyć funkcję i formę; zaprojektować przedmiot zgodnie z określonym
dobra	zastosowaniem.
5	samodzielnie opracować przemyślany projekt; uwzględnić funkcję, estetykę, materiał i
bardzo dobra	odbiorcę.
6	twórczo projektować przedmioty użytkowe; proponować oryginalne rozwiązania
celująca	funkcjonalne i estetyczne.

6.2 Wokół grafiki użytkowej

Ocena	Uczeń / uczennica potrafi:
2	rozpoznać przykłady grafiki użytkowej w najbliższym otoczeniu.
dopuszczająca	
3	podać przykłady zastosowania grafiki użytkowej; rozpoznać znaki, symbole i proste projekty.
dostateczna	
4	wyjaśnić podstawowe funkcje grafiki użytkowej; analizować prosty plakat, znak lub projekt.
dobra	
5	świadomie analizować kompozycję graficzną; określać funkcję koloru, kształtu, znaku i napisu; tworzyć własny projekt.
bardzo dobra	
6	samodzielnie projektować oryginalne formy grafiki użytkowej; świadomie stosować zasady komunikacji wizualnej i uzasadniać rozwiązania.
celująca	

6.3 Fotografia

Ocena	Uczeń / uczennica potrafi:
2	rozpoznać fotografię jako dziedzinę sztuki i środek przekazu; wskazać podstawowe elementy kadru.
dopuszczająca	
3	wymienić podstawowe zasady kompozycji fotografii; wykonać prostą fotografię zgodną z tematem.
dostateczna	
4	świadomie komponować kadr; wykorzystywać punkt widzenia, plan i światło.
dobra	
5	twórczo wykorzystywać kadr, światło i kompozycję do przekazywania treści lub nastroju.
bardzo dobra	
6	oryginalnie posługiwać się językiem fotografii; świadomie eksperymentować z kadrem, perspektywą i światłem.
celująca	

6.4 Film

Ocena	Uczeń / uczennica potrafi:
2	rozpoznać film jako dziedzinę sztuki; wymienić podstawowe elementy języka filmowego.
dopuszczająca	
3	wskazać wybrane środki filmowe, np. kadr, plan i ujęcie; opisać ich podstawową funkcję.
dostateczna	
4	rozpoznawać i wyjaśniać działanie podstawowych środków filmowych; analizować prostą scenę.
dobra	
5	świadomie analizować środki filmowe i ich wpływ na odbiór sceny; współtworzyć prosty projekt filmowy.
bardzo dobra	
6	twórczo wykorzystywać poznane środki filmowe; proponować oryginalne rozwiązania i uzasadniać ich funkcję.
celująca	

6.5 Teatr i scenografia

Ocena	Uczeń / uczennica potrafi:
2	rozpoznać teatr i scenografię; wskazać podstawowe elementy przedstawienia.
dopuszczająca	
3	wymienić elementy scenografii; wykonać prosty projekt dekoracji lub scenografii.
dostateczna	
4	świadomie projektować scenografię odpowiednią do przedstawienia; uwzględniać przestrzeń i temat.
dobra	
5	samodzielnie tworzyć przemyślany projekt scenografii; wykorzystywać kolor, formę, światło i przestrzeń.
bardzo dobra	
6	twórczo projektować scenografię; łączyć różne środki plastyczne i proponować oryginalne rozwiązania sceniczne.
celująca	

Dział 7. Sztuka ludowa

7.1 Strój świąteczny

Ocena	Uczeń / uczennica potrafi:
2	rozpoznać przykłady tradycyjnych strojów świątecznych; wskazać wybrane elementy stroju.
dopuszczająca	
3	opisać podstawowe cechy wybranego stroju regionalnego; wykonać prostą pracę inspirowaną strojem.
dostateczna	
4	rozpoznawać charakterystyczne elementy i zdobienia; świadomie wykorzystać motywy ludowe w pracy.
dobra	

5 bardzo dobra	analizować formę, kolorystykę i zdobnictwo stroju; twórczo wykorzystać inspiracje regionalne.
6 celująca	samodzielnie poszerzać wiedzę o strojach ludowych; tworzyć oryginalne prace inspirowane tradycją.

7.2 Przedmioty i dekoracje ludowe

Ocena	Uczeń / uczennica potrafi:
2 dopuszczająca	rozpoznać przykłady przedmiotów i dekoracji ludowych; wskazać wybrane motywy.
3 dostateczna	wymienić przykłady sztuki ludowej; wykonać prostą dekorację inspirowaną tradycją.
4 dobra	rozpoznawać charakterystyczne motywy i funkcje przedmiotów ludowych; stosować je w pracy.
5 bardzo dobra	analizować walory dekoracyjne i użytkowe sztuki ludowej; twórczo wykorzystywać poznane motywy.
6 celująca	oryginalnie łączyć inspiracje sztuką ludową z własnymi pomysłami; dostrzegać znaczenie tradycji i dziedzictwa kulturowego.